

VERSLAG van de vergadering van de statencommissie Bestuur, Europa en Middelen (met uitnodiging van de andere commissies) d.d. 16 juli 2007 in het Provinciehuis Utrecht

Aanwezig:

Dhr. H.R.A.L. Klein Kranenburg (voorzitter), dhr.dr. F.H. Barneveld Binkhuysen (VVD), dhr. F. Bersch (SP), mw.drs. W.A. Bodewitz (PvdD), dhr.drs. W.J. Bos (PvdA), dhr. mr. J.M. Buiting (CDA), dhr. ir. D.J. van den Burg (VVD), mw. P. Doornenbal-van der Vlist (CDA), dhr. C.J. van Kranenburg (ChristenUnie), dhr.drs. B. Nugteren (GroenLinks), mw.A.M.A. Pennarts-Pouw (GroenLinks), dhr. drs. T.G.P.M. Ruijs (CDA), mw. Y. Smit (VVD), dhr. mr. J.J.J. Streefland (ChristenUnie), dhr. F.J. Vos (VVD), dhr.drs. R.E. de Vries (D66);

Namens de griffie: dhr.dr. R. Poort (adjunctgriffier) en mw. G. van Weerd (verslag);

Met kennisgeving afwezig: mw. A. Jonkers-Cornelisse (SP), dhr. dr. R. Bisschop (SGP), dhr.ing. D. Kilic (PvdA) alsmede dhr.ir. T. Snyders (MU).

1. Opening

De voorzitter, de heer Klein Kranenburg, opent de vergadering met een woord van welkom.

De berichten van verhindering worden doorgenomen.

De heer Ekkers, coördinerend gedeputeerde voor het Urgentieprogramma Randstad, vertegenwoordigt in deze vergadering het college van GS.

Op de vraag van mevrouw Bodewitz hoe GS zullen omgaan met het mailbericht van L. Verhoef, antwoordt de voorzitter dat deze vraag aan de gedeputeerde financiën zal worden doorgegeven.

2. Mededelingen

Geen bijzonderheden.

3. Urgentieprogramma Randstad

Mevrouw Dik laat het volgende weten:

“Het is vakantietijd, maar wij zijn blij dat wij hier nog bij elkaar zijn om samen te spreken over het Urgentieprogramma voor de Randstad. Het onderwerp is er belangrijk genoeg voor. Randstad Europese topregio: Snel, samenhangend en selectief.

Stoere taal, die ons wel aanspreekt. Op hoofdlijnen gaan we akkoord met inhoud van het Urgentieprogramma.

Als je kijkt naar de inzet van de G4P4 (rapport Randstad Kracht) – m.n. gelet op Utrechtse deel – dan is veel (alles?) van ons verlanglijstje in het UPR terecht gekomen. Daarmee staan belangrijke problemen die voor onze provincie spelen – de bereikbaarheid en het verstedelijkingsvraagstuk – prominent op de agenda van het Rijk. Als je kijkt naar het totaal van de UPR projecten, dan is duidelijk dat de aandacht vooral uitgaat naar het westelijk deel van de Randstad: Rotterdam, Den Haag, Amsterdam en Almere. Dat is logisch omdat daar het zwaartepunt van wonen en werken ligt, nu of in de toekomst, en daarmee juist in dat gebied zich een veelheid aan oplossingsvraagstukken voordoet. En: we kunnen tevreden zijn met het feit dat de problemen die hier spelen, voldoende onderkend worden. Natuurlijk heeft Utrecht er belang bij dat het totaal van de Randstad goed functioneert: de oplossing van problemen elders heeft een positieve uitstraling op het totaal en daarmee op Utrecht (memo GS). Utrecht

functioneert als gelijkwaardige partner in het totaal en dat vinden wij hartstikke goed, dat moet zo blijven.

** Voor wat betreft de Bestuurlijke vormgeving:*

Onze fractie is blij dat er geen sprake is van de vorming van één Randstadprovincie. Tegelijkertijd kunnen we ons niet vinden in de verwachting die wordt uitgesproken dat de overlegstructuren van 'de vleugels en het hart' opgaan in het UPR. Hiermee wordt alsnog een soort Randstad-provinciebestuur gecreëerd, dat iedere democratische legitimatie ontbeert. Dat er een sterke regierol komt voor het Rijk bij de problemen die op Randstadniveau spelen, vinden we wel een logische en goede zet. Met oeverloos overleggen, zoals nu te vaak gebeurt, los je geen problemen op. Onder het kopje 'doorzettingsmacht' lees ik woorden als: bestuurlijk lef en daadkrachtig optreden. Wederom stoere woorden, waarvan wij ook nu zeggen: ga hiermee aan de slag. Dit vereist echter wel draagvlak van onderop. Als ik mensen uit mijn omgeving spreek, is het UPR slechts bij weinigen bekend. Terwijl zoveel mensen belang hebben bij de uitvoering! Een communicatieplan richting de bevolking kan bijdragen aan het creëren van draagvlak en daar willen wij dan ook voor pleiten. Verder vinden wij het belangrijk dat het UPR wordt besproken in de volksvertegenwoordigende organen van de Staten en raden en dat het Rijk signalen vanuit deze discussies serieus oppakt. De G4P4, maar ook de steden uit de Randstadring én Almere, moeten het Urgentieprogramma [v.w.b. relevante onderdelen] op de agenda krijgen. Dat doet recht aan de kaderstellende rol van de volksvertegenwoordiging. Nu bestuurlijk en politiek commitment en draagvlak creëren zijn cruciale voorwaarden om straks tot een voortvarende uitvoering te komen (memo GS).

Opmerkingen bij verschillende onderwerpen:

** Groot Mijdsrecht Noord.*

Wordt zowel in het Urgentieprogramma als de Startnotitie Randstad 2040 benoemd. Natuurlijk is het bijzonder plezierig dat het Rijk dit belangrijke onderwerp heeft opgenomen. Tegelijkertijd leeft bij ons een aantal vragen en opmerkingen:

1. Vanuit de Nota Ruimte zijn budgetten beschikbaar gesteld, maar of deze ook daadwerkelijk worden toegekend voor dit project is allerm minst zeker; besluitvorming volgt in de periode 2008-2011.
2. Wat ons betreft is dit aan de late kant; onlangs heeft de commissie RGW een traject vastgesteld om tot een zorgvuldige besluitvorming te komen. In de loop van 2008 moet er duidelijkheid komen voor betrokkenen: gemeenten, bewoners, boeren e.a. Het is dan wel prettig als er ook duidelijkheid is over een financiële bijdrage van het Rijk om, als de besluitvorming daartoe aanleiding geeft, een warme sanering mogelijk te maken. De periode van 2008 tot 2011 biedt een veel te ruime marge.
3. Daarmee kom je ook op de verdeling van verantwoordelijkheden. Het Rijk spreekt duidelijke taal: vernatting! Juist in dit gevoelige dossier, dat eigenlijk al te lang voortsleept, is het belangrijk dat er een besluit wordt genomen, maar dan wel zorgvuldig. Als provincie hebben we net een besluit genomen over de vervolgpprocedure en nu ligt hier deze nota van het Rijk. Is het college bereid om een lans te breken voor dit dossier, zodat besluitvorming ook daadwerkelijk in 2008 plaatsvindt.

** Eén openbaar vervoersautoriteit.*

Zou wat ons betreft meer prioriteit moeten krijgen. Hebben niet alle partijen in de verkiezingscampagne geroepen dat vier vervoersautoriteiten in de provincie te veel is om een goed functionerend, samenhangend OV te realiseren? Dit speelt in Utrecht, maar ook in de Randstad als totaal. In het UPR lees ik dat er eerst een onderzoek uitgevoerd wordt of één autoriteit leidt tot meer samenhang in het OV en 'in een latere fase' wordt de wenselijkheid van één openbaar vervoersautoriteit nog eens onder de loep genomen. Het klinkt als 'vooruitschuiven'. Ook lijkt het verdacht veel op de oude overlegstructuur waar juist het UpR

tegenwicht aan wil bieden. In de Startnotitie Randstad 2040 wordt bij dit onderwerp verwezen naar de Mobiliteitsvisie 2020-2040. Dat is te laat. Kortom: meer daadkracht op dit gebied! Wat ons betreft liggen er voor 2011 besluiten over de totstandkoming van één vervoersautoriteit. Dit punt moet veel meer onder de aandacht van het Rijk worden gebracht.

** Verstedelijkingsopgave en Almere*

Onze fractie is blij dat het Urgentieprogramma aandacht heeft voor de precare balans tussen wonen en werken enerzijds en natuur en recreatie anderzijds. Een vraagstuk dat in onze provincie, met vijf nationale landschappen, prominent op de agenda staat. Expliciet wordt genoemd dat het maar de vraag is of de verstedelijkingsopgave uit het Noordvleugel programma wel op verantwoorde wijze in te passen is. Onze fractie onderschrijft van harte het streven tot duurzaam bouwen in onze regio. In dat licht moet bezien worden of een deel van het verstedelijkingsvraagstuk op Flevoland af te wentelen is. Het UPR onderschrijft gelukkig deze gedachte.”

Mevrouw Bodewitz vindt de input voor het Urgentieprogramma Randstad te beperkt. Vooral is gefocust op concurrentieverbetering terwijl er veel meer doelen genoemd hadden kunnen worden, bv. verbetering van leefbaarheid en duurzaamheid. Haar fractie vindt dat er veel meer oog moet zijn voor het welzijn.

De middelen en doelen zijn breed geformuleerd. In tegenstelling tot asfalt en economie komt het openbaar vervoer echter niet aan bod.

Enerzijds wordt ingegaan op de groei van de bevolking en de groeiende segregatie (pag. 18) terwijl anderzijds wordt aangegeven dat het vestigingsklimaat moet worden verbeterd. Zij begrijpt dat niet, omdat de druk op de Randstad daardoor nog meer zal toenemen. Veel meer geld en energie moet h.i worden besteed aan de ruimteverdeling. Dat element krijgt in voorliggend programma te weinig aandacht.

Haar conclusie is dat de leefbaarheid voor mensen en dieren door dit Urgentieprogramma Randstad er niet op vooruit zal gaan.

De heer Bersch begrijpt dat het bij het UPR vooral gaat om het creëren van een topregio. Zijn fractie is voorstander van duurzaamheid, maar vindt het concurrerende element wat minder zwaar wegen. Het is hem niet duidelijk waarom de Randstad boven in de Europese toplist moet komen te staan. Terecht is er aandacht voor mobiliteit maar in het UPR mist hij het openbaar vervoer. Hij kan zich voorstellen dat Randstadspoor alsnog aan het programma wordt toegevoegd. Ook deelt de fractie van de SP de urgentie voor de klimaataanpak, zij het dat dit thema vooral een nationale aanpak vereist. De groene ruimte en de woningbouw conflicteren met elkaar. Zijn fractie is van mening dat er eerst binnenstedelijk moet worden gebouwd en dat pas daarna nieuwe woningbouwlocaties in beeld komen.

Een kanttekening wil hij plaatsen bij de wijze van besluitvorming. Terzake verwijst hij naar het citaat op pag. 19 van het Urgentieprogramma, nl. “de projectminister moet kunnen treden in de bevoegdheden van lagere overheden”. Hij vraagt hoe dit wordt uitgewerkt c.q. of de Provinciale Staten daarover worden geïnformeerd. Op pag. 52 wordt aangegeven “dat de regionale bestuurders in de Randstad de autonomie of de rechten van de eigen huishouding ondergeschikt moeten maken aan het Randstadbelang”. Concreet is zijn vraag welke rechten de provincie moet inleveren. In de brief van GS d.d. 16 juli wordt o.a. aangegeven dat er overleg zal plaatsvinden over de rol van de raden en staten in het UPR-proces. Hij vraagt wie in dat overleg de afwezige gemeenten zal vertegenwoordigen.

De heer Bos meent dat een aantal projecten betrekkelijk weinig te maken heeft met de stroperige besluitvorming in de Randstad. Dat geldt bv. voor de A4 maar ook voor Groot-Mijdrecht-Noord. Deze beide projecten, maar ook andere, zijn door eigen provinciale stroperigheid nooit tot besluitvorming gekomen.

Voor Utrecht zijn vier projecten opgenomen: Draaischijf Nederland, Duurzaam bouwen in de Utrechtse regio, Groene Hart en Groot Mijdrecht-Noord. Vooral de eerste drie projecten zijn uiterst belangrijk. De PvdA betreurt het dat het SciencePark, van groot belang voor de werkgelegenheid voor de Life-Sciences is afgefallen. Wat is daarvan de oorzaak geweest, ook in het licht van de keuze voor de Bio-Sciences in Leiden? Is dat geen onevenwichtigheid?

Niets is opgenomen over de verdere ontwikkeling van de sterke cultuursector in Utrecht. Hij vraagt of G.S. zich alsnog willen inspannen om onder 22: Project cultuur en kennis, alsnog Utrecht in te brengen.

De verhouding tussen UPR en de NV Utrecht, c.q. de Noordvleugel, bevat spanning. GS van Utrecht willen de voordelen van de NV Utrecht niet opgeven. Het Rijk wil daar van af, want in het UPR staat dat de projectorganisaties van het Rijk met betrekking tot Noord- en Zuidvleugelprogramma's onder het UPR worden gebracht. De PvdA meent dat Utrecht dan toch niet achter kan blijven. Hoe staan GS er in en wat vinden de partners in de Noordvleugel en de NV Utrecht hiervan?

In de Ontwikkelingsvisie van de NV Utrecht zijn vijf gebiedsgerichte verkenningen aangekondigd: Oude Rijnzone, Rijnenburg, Kromme Rijn-Lekzone, Amersfoort-Eemland en Almere en vier sectorale uitwerkingen: werkgelegenheidslocaties, groen-blauwe opgaven, binnenstedelijke opgave en de toekomst van Randstadspoor. Worden deze verkenningen en uitwerkingen in relatie tot het UPR gewoon uitgevoerd? Wat is dan het tijdpad?

Voor wat betreft de mogelijke woningbouwlocaties na 2015 merkt de heer Bos op dat in de toelichting op het project Duurzaam Bouwen in de Utrechtse regio een veelbetekenende passage is opgenomen. Daarin wordt twijfel uitgesproken of de verstedelijkingsopgave, neergelegd in de NV Utrecht, wel verantwoord is in te passen. In de ontwikkelingsvisie van de NV Utrecht wordt over Rijnenburg gezegd dat in dat gebied geen omvangrijke bouwlocatie tot stand wordt gebracht, terwijl er een voorkeur wordt uitgesproken voor de woningbouw bij Harmelen. Dat is verwarrend. Bij de conclusie van GS, dat er na 2015 nog locaties voor 15.000 tot 20.000 woningen moeten worden gezocht, sluit zijn fractie zich aan. Zijn fractie handhaaft de opvatting dat door een gebundelde aanpak groen-blauwe structuren maximaal in stand worden gehouden. Het gevaar dreigt dat na 2015, door de besluiteloosheid van Utrecht zelf (provincie en stad) drie of vier verschillende locaties met plukjes van 5.000 woningen worden gebouwd. Dat zou pas echt een aanslag op de groen-blauwe structuren zijn. Zijn G.S. het met de voorkeur van de PvdA voor een gebundelde aanpak eens?

Voor wat betreft het bestuurlijk element merkt de heer Bos het volgende op:

- De PvdA onderschrijft de noodzaak dat voor projecten in de Randstad die een bovenstedelijk en/of bovenprovinciaal karakter hebben, er een specifieke bestuurlijke structuur moet worden gekozen. Het verleden heeft bewezen dat er anders niets tot stand wordt gebracht. En besluiteloosheid heeft negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van de Randstad als geheel. Het is wel merkwaardig dat de teksten over de bestuurlijke onmacht nogal abstract zijn. Nergens is te lezen dat Haagse beslissingen het middenbestuur hebben gefragmenteerd, zie WGR+, veiligheidsregio en politieregio.
- In de voorgestelde werkwijze geeft de provincie formeel zijn beslissingsmacht niet af, maar materieel is dat wel het geval. Men kent een dergelijke vorm binnen de provincie Utrecht zoals het project Hart van de Heuvelrug. "Loszingen" kan alleen worden voorkomen door als GS met één mond te spreken en vooraf overleg te hebben tussen GS en PS over de inzet van GS c.q. de CdK als lid van de raad van toezicht. Op welke wijze stellen GS zich het overleg en de communicatie over het UPR met de staten voor?
- Wellicht moeten PS nagaan of ook zij een aangepaste structuur maken door een tijdelijke commissie UPR (met woordvoerder) in het leven te roepen die snel door GS kunnen worden bijgeschakeld.
- Al maanden wordt er overleg gevoerd over het bestuursakkoord. Ook hier ligt een lijn naar de financiering van het UPR. Dienaangaande vraagt hij naar de stand van zaken.

De heer De Vries laat weten dat D66 blij is met het idee van een UPR. De Randstad zit te springen om een integrale aanpak van de problemen. Dat gekozen wordt voor snel, selectief en samenhang is heel goed te verdedigen. D66 wil daar een 4^e “S” aan toevoegen, nl. de S van solidariteit, niet zozeer in de sociale opvatting maar meer in de groene opvatting. Solidariteit is nodig om de ruimtelijke kwaliteit in de Randstad, vooral in het Groene Hart, te versterken. Het UPR kan worden gezien als groeien voor groen en groen om te groeien. Het perspectief van één Randstad vergt dat de eigen belangen van bestuurders ondergeschikt worden gemaakt aan het algemeen belang van de Randstad. Daar gaat spanning ontstaan, ook voor wat betreft het vermogen van de provincie Utrecht om daarin te kunnen opereren. Een gedeputeerde moet samen met een vakminister een project onder zijn hoede nemen, terwijl betrokkene ook als vertegenwoordiger van de provincie Utrecht verantwoording aan Provinciale Staten moet afleggen. Die gedeputeerde loopt dan ook aan tegen volksvertegenwoordigers die de belangen van de provincie Utrecht zo goed mogelijk trachten te behartigen. Provinciale Staten dienen richting GS duidelijk aan te geven wat in dit hele proces is toegestaan. Dat betekent dat er vooraf helderheid moet komen over de beslisbevoegdheden van PS, GS en over hetgeen er gezamenlijk op Randstad niveau met elkaar wordt afgesproken. D66 is van oordeel dat de doorzettingsmacht feitelijk in Den Haag ligt. De democratische legitimatie voor het UPR komt dan ook formeel bij de Eerste en de Tweede Kamer te liggen. D66 volgt de lijn van de ChristenUnie niet om dit document door alle betrokken raden en staten te laten vaststellen. Dat is niet werkbaar en levert het gevaar op van “het shoppen voor eigen achterban”. D66 is er voor dat PS worden betrokken bij de gebiedsgerichte projecten binnen de eigen provincie en de eigen gemeenten. De staten dienen daarover geïnformeerd te worden en hebben op dat vlak ook een controlerende taak. De overall taak ligt vooral bij de Eerste en de Tweede Kamer. Niet duidelijk is hoe met de WGR + gebieden wordt omgegaan. In voorliggend programma wordt daar niet op ingegaan. In de stad Utrecht gebeurt het nodige op het gebied van bv. wonen en verkeer. In het licht van één Randstadautoriteit voor het openbaar vervoer is het de vraag hoe dit wordt aangepakt en wat de verhouding wordt met de WGR+. Dienaangaande verzoekt hij om duidelijkheid.

De hoofdpunten, genoemd op pag. 19, bevatten de nodige spanningsvelden. Enerzijds wordt er gesproken over een klimaatbestendige delta als basisvoorwaarde voor toekomstige ontwikkelingen, anderzijds worden er ook plannen ontwikkeld om te bouwen bij de Zuidplaspolder en Rijnenburg. D66 vindt dat er dienaangaande teveel op twee gedachten wordt gehinkt. Enerzijds worden bereikbaarheid en economie onmisbaar geacht voor de internationale concurrentiepositie, terwijl anderzijds wordt aangegeven dat er meer woon- en werkmilieus en internationale toplocaties nodig zijn. Er zullen lastige keuzes moeten worden gemaakt voor het wonen en werken, temeer daar de kwaliteit van het leven verbeterd moet worden door het aantrekkelijk maken van woon-, werk- en leefklimaat. Het is dan wel de vraag hoeveel woningen er gebouwd moeten worden en waar precies: waar wordt het dan aantrekkelijker en veiliger? Dergelijke vragen zullen in het vervolgproces beantwoord moeten worden. D66 is nog niet zeker van woningbouwlocaties in de Noordvleugel en is nog niet overtuigd van de keuzes die op dat vlak moeten worden gemaakt. In dat licht bezien is het wel opvallend dat op pag. 40 van de UPR de Oude Rijnzone ten onrechte al wordt gepresenteerd als een vaststaande locatie. Het gaat hier nadrukkelijk om een conceptvisie van de Noordvleugel maar een definitieve uitspraak is daar nog niet over gedaan. Hij vindt het een omissie dat het Groene Hart-beleid in dit document op een zijspoor wordt gezet. De Noord- en Zuidvleugel worden geïntegreerd terwijl het Groene Hart het met een aparte gespreksgroep moet doen. D66 is er voor om ook het Groene Hart in dit geheel mee te nemen om de integraliteit van het Groene Hart en de Randstad te bevorderen. Zo wordt ook voorkomen dat er steeds opnieuw een aanslag op het Groene Hart wordt gepleegd door het opnemen van woningbouwlocaties. Vanuit Utrecht gezien wordt er toch weer naar het westen gekeken om verder te bouwen terwijl juist meer richting Almere moet worden gegaan.

D66 mist in het UPR aandacht voor duurzaamheid en het kiezen voor duurzame oplossingen die bijdragen aan de kwaliteit van het woon-, werk- en leefklimaat. Voorts is er onvoldoende aandacht voor natuurbeheer en natuurbehoud.

Het UPR is vooral een ruimtelijk verhaal met een economische component, terwijl juist wordt gesteld dat het groene aspect van de Randstad aantrekkelijk is voor vestiging. Dat verdient in het UPR dan ook meer aandacht in de vorm van beleid.

Het burgerforum Randstad vindt het groen ook een voorwaarde om de Randstad aantrekkelijk te houden. Het bouwen in de groene gebieden is dan ook geen oplossing.

D66 betreurt het dat er geen project voor werken in de provincie Utrecht in het UPR terecht is gekomen. De provincie heeft veel ambitie op het gebied van de kenniseconomie en innovatie maar daarvan is in dit document niets terug te vinden. Hij begrijpt ook niet waarom in het UPR niet in totaliteit wordt ingegaan op de kenniseconomie en innovatie in de gehele Randstad. In de Randstad zou moeten worden afgesproken waar bepaalde activiteiten worden geconcentreerd en waar dat het beste kan worden gelokaliseerd omdat daar de expertise zit. Op die manier wordt de Randstad versterkt.

D66 mist voorts de Stichtse Lijn als onmisbare schakel tussen Utrecht en groeistad Almere. De provincie Utrecht heeft de Flevolandoptie in het streekplan opgenomen en de Stichtse Lijn is een randvoorwaarde om te voorkomen dat de A27 nog verder dichtslibt.

De Nieuwe Hollandse Waterline als cultuurhistorisch waardevol gebied dient meer aandacht te krijgen.

D66 kan zich geheel vinden in project 10, de Randstadautoriteit voor het OV. Wat D66 betreft hoeft niet eerst te worden gewacht op een onderzoek maar moet er een stap voorwaarts worden gemaakt. Wel moet helder worden hoe een en ander wordt vormgegeven.

De heer Nugteren vindt de benadering die de regering voor de Randstad gekozen heeft, nl. het primair aanpakken van de concrete knelpunten, niet onbegrijpelijk, ook in het verlengde van de aanbevelingen van de commissie Kok. Echter, daarmee is het UPR uit balans geraakt. De visieontwikkeling, die zo hard nodig is voor het toekomstig karakter van de Randstad, is naar 2040 verschoven. Nadrukkelijk stelt hij dat de Randstad een policentrische stedelijke regio is. Dat is ook in het OECD-rapport naar voren gekomen. De naam Randstad geeft aan dat er een stad om het Groene Hart gepositioneerd is. Hoe moet worden omgegaan met de verscheidenheid in de Randstad, economisch, sociaal, cultureel en landschappelijk? Dergelijke vragen doen zich voor wanneer de projecten in ogenschouw worden genomen, terwijl daarover in het UPR niets wordt gezegd. Hij vindt dat een gemiste kans. Hoe wordt omgegaan met de bestuurlijke constructie? In het geheel wordt niet ingegaan op ideeën rond de Randstadprovincie en de Noord- en Zuidvleugelvarianten, terwijl dat toch vaak het argument is geweest om zaken aan de orde te stellen. Hij vindt dat een onbalans in voorliggend programma. Teveel is men blijven steken in projecten die er al zijn.

- GroenLinks is van mening dat er ten onrechte niet wordt ingegaan op het Groene Hart terwijl dat gebied zeer centraal ligt in de Randstad en onderwerp van veel onderzoek en studie is geweest. Alle plannen voor het Groene Hart komen in dit document ten onrechte niet terug.
- GroenLinks sluit zich aan bij de opmerkingen van de PvdA over het ontbreken van het beschrijven van de economische ontwikkelingen (SciencePark e.d.) in de Randstad. Er is geen visie op de kenniseconomie gegeven. Het is volledig onjuist dat hierover niets wordt gemeld. De vrees bestaat dat Utrecht in dat opzicht buiten de boot dreigt te vallen. Spreker wijst op de Atlas voor Nederlandse Gemeenten waarin Utrecht als eerste en Amersfoort als vijfde gemeente wordt genoemd, voor wat betreft de aanwezigheid van creatieve industrie en creatieve klasse met potentie voor de komende jaren. Zonder de bestaande economieën tekort te willen doen, gaat het hier om de motor waar veel om draait.
- Op het openbaar vervoer wordt in het geheel niet ingegaan. Veel wordt gezegd over mobiliteit maar niet wordt aangegeven hoe in dat kader het openbaar vervoer kan worden

bevorderd. In het OECD-rapport wordt uiteengezet dat het relatief gebrekkige openbaar vervoer moet worden beschouwd als één van de grote knelpunten in de ontwikkeling van de Randstad. GroenLinks is van mening dat er één OV-autoriteit moet worden ingesteld en dat er een stimulerend programma voor het openbaar vervoer tot stand moet komen.

- Ook ontbreekt in dit document een visie op de bestuurlijke organisatie. Er wordt geen enkele aanzet voor de discussie over dit onderwerp gegeven.

Feitelijk ligt er nu een enorme projectenorganisatie op tafel, echter, dat is niet conform hetgeen waarop deze en andere Provinciale Staten bij herhaling p geweest hebben. De vraag is steeds geweest hoe het met de democratische legitimiteit zit. In het rapport wordt daar geen woord aan besteed. Hij noemt dat een zwakte in het verhaal.

Vervolgens brengt de heer Nugteren het volgende naar voren:

- * Projecten als de ZuidplasPolder en de Oude Rijnsoever zetten de deur open naar een verstedelijkingszone tussen Rotterdam, Woerden en Utrecht. Daarmee zou het Groene Hart doormidden gesneden worden.

Het Groene Hart moet naar de mening van GroenLinks als identiteit in het UPR worden opgenomen. Terzake verwijst hij naar de voorbereidende notitie uit februari waarin het volgende wordt aangegeven: “Bovenaan als eerste op het Utrechtse lijstje staan de groen/blauwe investeringen. Kernkwaliteiten van de Randstad in vergelijking met andere concurrerende metropolen zijn de groen/blauwe kwaliteiten. Projecten komen echter ook door gebrek aan financiering heel moeilijk van de grond in bv. de Groene Hart discussie.” Ook deze kwestie wordt in het UPR niet aangeroerd.

GroenLinks verzoekt het college van GS ervoor zorg te dragen dat het project Groene Hart alsnog in het UPR wordt opgenomen, waarbij de ontwikkeling van de groen/blauwe kwaliteiten van het Groene Hart centraal staan, uitgaande van de al bestaande uitvoeringsprogramma's.

- * Hij sluit zich vervolgens aan bij het voorstel van de PvdA.
- * Het college van GS dient te bepleiten dat er een project komt om een start te maken met de discussie over de bestuurlijke structuur van de Randstad. Problemen ontstaan immers ook door het gebrek aan bestuurlijke structuur en samenhang. Wanneer democratische legitimiteit ontbreekt, dan gaat het op den duur helemaal mis.
- * GroenLinks vindt het onvoldoende dat het college van GS regelmatig rapporteert aan de staten met betrekking tot de voortgang van de verschillende projecten en dat de staten tijdig betrokken zullen worden bij de majeure besluiten ten aanzien van deze projecten. Een zwakte in het verhaal is nl. het ontbreken van een integrale discussie. Wanneer Provinciale Staten alleen maar gaan beoordelen hoe de projecten zich ontwikkelen, dan hebben zij geen oog op de ontwikkeling van de Randstad als geheel. Eén van de wezenlijke krachten van democratie is juist dat vraagstukken in hun samenhang beoordeeld moeten kunnen worden en dat zal in het geval van de UPR ook moeten gebeuren. GroenLinks stelt dan ook voor om twee keer per jaar een voortgangsconferentie te houden over de totale ontwikkeling van de Randstad. Dat maakt een integrale discussie mogelijk. Het is nodig dat één gedeputeerde dit gaat voorbereiden en daarvoor verantwoordelijk is.
- * In het coalitieakkoord heeft de heer Nugteren niets gelezen over een coördinerend gedeputeerde voor de Randstad. Bij een vorige gelegenheid over dit onderwerp trad gedeputeerde Dekker in de commissie BEM op als gedeputeerde namens het college van GS.

Hij vraagt hoe de exacte afspraken luiden. Wie van het college van GS is verantwoordelijk voor het UPR? Wat houdt die verantwoordelijkheid in, gelet op de andere dossiers van de portefeuillehouders?

- * GroenLinks verzoekt het college van GS een visie neer te zetten ten aanzien van de ontwikkeling van de Randstad, uitgaande van de enkele maanden geleden uitgebrachte

strategie voor de provincie Utrecht. Daarin wordt Utrecht als topregio neergezet en wordt aangegeven hoe die gewenste identiteit kan worden bereikt. Dat zou z.i. een goed kader zijn voor een discussie over de vraag wat wordt verwacht van de Utrechtse positie in de Randstad. Wanneer die discussie nu niet wordt gevoerd, dan vreest hij dat de positie van Utrecht langzaam maar zeker ondergraven zal worden.

De heer V.d. Burg laat weten dat de VVD-fractie tevreden is over voorliggend rapport. Daarin worden de terechte problemen aangesneden ten aanzien van bereikbaarheid en economie, een aantrekkelijke leefomgeving en een klimaatbestendige delta. Die onderwerpen doen er toe in de komende jaren en decennia. Snel, selectief en samenhang zijn de criteria voor de selectie van projecten. De VVD kan zich daarin vinden. Spreker is er overigens geen voorstander van om alles in het licht van het UPR te bezien. De discussie over het Groene Hart hangt inderdaad nauw samen met de Randstad, maar keuzes moeten worden gemaakt in hetgeen al dan niet in het UPR moet worden opgenomen. Het is z.i. verdedigbaar dat het Groene Hart niet in het UPR is opgenomen omdat er andere structuren zijn voor het Groene Hart.

Voor wat betreft de specifieke projecten in het urgentieprogramma zijn er drie projecten specifiek voor de regio Utrecht en vijf projecten die betrekking hebben op de regio Utrecht. Positief is dat de projecten, die betrekking hebben op Utrecht (de draaischijf, de natte as en de A12 aanpak) allemaal financieel gedekt zijn. Er zijn ook projecten, met name voor de Zuidvleugel, die weliswaar in voorbereiding zijn maar financieel op nog geen enkele manier gedekt zijn.

Spreker heeft begrepen dat het project Groot Mijdrecht Noord nog niet gedekt is. In het verlengde van de vragen van de PvdA, stelt hij dat dit thema nauw samenhangt met de FES-discussie en de bestuursovereenkomst. Hij vraagt of daarover inmiddels meer bekend is. Ook de VVD heeft geconstateerd dat er voor wat betreft het werken in de Randstad in het UPR geen enkel Utrechts project is genoemd, terwijl de Utrechtse regio de economische koploper is in Nederland. De provincie Utrecht wil zich hard maken voor innovatieve en hoogwaardige en kennisintensieve bedrijvigheid. Daarvan moet toch iets terug te vinden zijn in het urgentieprogramma. Hij verzoekt GS dit belangrijke thema alsnog onder de aandacht van Den Haag te brengen.

Voor wat betreft het bestuurlijke aspect, meent de VVD dat het UPR alle kans van slagen heeft om daadwerkelijk iets voor de Randstad te doen. Er wordt een projectstructuur ingericht, er worden mijlpalen afgesproken, er worden verantwoordelijken benoemd en de combinatie van een landelijk bestuurder met een lokaal/regionaal bestuurder is een goede zaak. De VVD kan zich vinden in de doorzettingsmacht. Onder verwijzing naar de uitermate lange discussie over de A4, meent de VVD dat een doorzettingsmacht noodzakelijk is.

De heer Nugteren wijst erop dat men vooral op rijksniveau niet tot een besluit over de A4 kon komen. Hij vraagt hoe de VVD aankijkt tegen de democratische legitimatie van de doorzettingsmacht.

De heer V.d. Burg antwoordt dat een doorzettingsmacht kan worden bezien in termen als rijk, provincie en gemeente maar doorzettingsmacht kan ook horizontaal worden bezien, nl. dat er op een gegeven moment een besluit moet worden genomen.

Ten aanzien van de rol van PS stelde de PvdA voor een aparte commissie UPR op te richten. De VVD is daar geen voorstander van, omdat dit teveel tot een structuurdiscussie zou kunnen leiden. Het gaat erom dat Provinciale Staten optimaal geïnformeerd worden en tijdig bij de besluitvorming betrokken moet worden, nl. wanneer er vanuit de provincie financiering gevraagd wordt en wanneer er vanuit de provincie kaders, aanvullende kaders en randvoorwaarden vastgesteld moeten worden.

De heer Ruijs laat weten dat het CDA een signaal wil afgeven voor de toekomstige manier van werken voor wat betreft het UPR. Hij wijst erop dat de stukken vanuit Den Haag feitelijk de agenda van deze commissievergadering bepalen. Dat is, gelet op onderhandelingen en de positionering van de provincie, niet erg handig. Feitelijk zou de provincie eerst zelf een visie moeten hebben alvorens bij het grotere geheel aan te sluiten. De provincie zou zelf alle elementen moeten afwegen, bv. in het kader van de kwaliteitsatlas, alvorens daarover met Den Haag te communiceren.

Het CDA gaat ervan uit dat er eerst nog discussie in de Provinciale Staten zal plaatsvinden over de wijze waarop de onderhandelingen gaan plaatsvinden. De belangen van de provincie Utrecht moeten duidelijk zichtbaar worden gemaakt. Zo is het de vraag wat de provincie in Den Haag heeft ingeleverd en wat de onderhandelingen niét hebben opgeleverd. Duidelijk moet worden hoe de provincie Utrecht zijn eigen sterke punten in de onderhandelingen gaat neerzetten.

Van belang is het ook te weten hoe de reactie vanuit het Utrechtse is neergezet. Sprake is er van een duobestuur, dat wil zeggen dat een minister en een provinciaal bestuurder zaken gezamenlijk gaan aanpakken. Hij begrijpt dat de provinciaal bestuurder richting provincie een informerende taak heeft. Het CDA gelooft in de democratische legitimatie van de overheidsstructuren; dat moet goed worden ingebed. Delegatie is zeker mogelijk, echter, dan moeten er vooraf wel duidelijke afspraken worden gemaakt. Dat raakt de verantwoordelijkheid van de volksvertegenwoordiging. Hij verzoekt het college van GS dan ook meer duidelijk te maken hoe de democratische legitimatie in de voorgestelde structuur tot uiting komt. Provinciale Staten willen kaders stellen en binnen die kaders zullen zij beslissen wat aan GS voor de onderhandelingen moet worden meegegeven.

Opmerkingen maakt hij over de nota van de G4P4, waarin Utrecht geen rol heeft gehad en ook niet meer krijgt. Hij vraagt naar de kosten van dit rapport; heeft de provincie Utrecht daaraan financieel bijgedragen?

Spreeker verzoekt om een notitie over verantwoordelijkheden en rollen van de verschillende partijen in het UPR-proces.

Communicatie is noodzakelijk. Door middel van communicatie kunnen de burgers hun volksvertegenwoordigers beoordelen. Het element communicatie ontbreekt in deze nota. Ook hiervoor vraagt het CDA nadrukkelijk aandacht.

De heer Buiting vindt het opvallend dat de problemen in de Randstad volgens deze nota moeten worden opgelost met infrastructurele maatregelen, echter, de vrees is dat deze de onderliggende problemen niet zullen oplossen. De voorgestane oplossingen borduren voort op instrumentarium dat al vaak is ingezet, terwijl deze geen oplossing hebben geboden. Een groot gevaar is juist dat de voorgestane maatregelen de problemen zullen gaan verergeren.

Wanneer zaken door middel van verbeteringen niet meer oplosbaar zijn, dan is er een diepere patroonanalyse nodig, een zgn. derde orde verandering. Dat betekent dat er eerst een heldere visie moet worden ontwikkeld waar Utrecht voor staat. Uit voorliggende notitie blijkt dat Utrecht vaak als “vijfde wiel aan de wagen” wordt beschouwd terwijl Utrecht unique selling points heeft die veel meer als uitgangspunt zouden moeten gelden voor toekomstige beleidsontwikkelingen.

De unique selling points van Utrecht hebben veel meer verbinding met Gelderland dan met de Randstad. Hij verzoekt het college van GS meer in te zetten op een goede afstemming met Gelderland. Hij illustreert dit met het volgende. Uniek in Europa is het dat op een vrij kleine schaal er twee grote stedelijke regio's zijn, nl. de Randstad en het Ruhrgebied. In een landschappelijk continuüm met bijzondere kenmerken vormen Utrecht en Gelderland de groene long tussen die twee gebieden. In die groene long is er een grote transportvraag.

Aan de elementen kennis en creativiteit zou hij een derde willen toevoegen, nl. maatschappelijke innovatie. Universiteiten in Utrecht, Nijmegen en Wageningen hebben internationale

vervaardheid op het gebied van bijzondere thema's. Ook dat moet meer in samenhang onder de aandacht worden gebracht.

Grotere woningcontingenten richting Utrecht zullen bestaande problemen vergroten. In het gebied is juist een goede doorstroming noodzakelijk. In de afgelopen vijf jaar zijn files versneld toegenomen in plaats van een verlangzaming van het proces. Dat komt omdat er te grote woningconcentraties worden neergezet, terwijl niet in doorstroming wordt voorzien. Het is veel belangrijker om te voorzien in een goede Noord/Zuid-ontsluiting. Kanttekeningen kunnen er worden geplaatst bij de wegenstructuur rond Utrecht. Gekozen moet worden tussen een goede doorstroming of nog meer woningcontingenten. Kiezen voor beide thema's levert naar zijn mening nog meer problemen op.

Een derde orde verandering vergt een cultuurverandering. De nota Randstad 2040 geeft daartoe wel een aantal aanzetten en wellicht dat daar op kan worden ingespeeld. Cultuurverandering kost tijd maar het gaat hier om planningshorizon van wel 25 jaar. Daarbij kost onteigening ook veel tijd. Een goede cultuurverandering is in 3 tot 10 jaar te realiseren. Zijn fractie wil steeds meer gaan investeren in het nabijheidprincipe. In het verleden is veel schaalvergroting gerealiseerd en dat heeft tot steeds grotere vervoersstromen geleid. Het nabijheidprincipe wil zoveel mogelijk in de directe leefomgeving concentreren zodat het vervoer afneemt. Dat vereist studie, maar er zijn voorbeelden van andere plekken in Europa waar dat principe reeds is toegepast. Nagegaan moet worden wat de vervoersbelasting is per bedrijf of organisatie en dan blijkt dat schaalvergroting vaak negatieve effecten heeft. Zijn fractie is voorstander van onderzoek op dit terrein.

In voorliggend programma is een aantal zaken afwezig. Er wordt wel over grote bedrijven en grote conferenties gesproken in het licht van de concurrentiepositie van de Randstad. Echter, 70% van de Nederlandse bedrijven heeft betrekking op het midden en kleinbedrijf en deze vergen andere mobiliteitspatronen. De grootste economie in Nederland, nl. de zorg, wordt op geen enkele manier genoemd in voorliggende nota, terwijl de zorg voor Utrecht een unique selling point is.

Het CDA legt het volgende voor:

- Naast de oriëntatie op de Randstad dient er gelijktijdig een samenhangende visie met Gelderland te worden ontwikkeld voor het overgangsgebied Randstad-Ruhrgebied. Vanuit Utrecht is een internationale oriëntatie nodig naar vergelijkbare gebieden, zoals de staat Maine (een groene long tussen grote stedelijke gebieden).
- Een aantal studies bij voorkeur door de Randstedelijke Rekenkamer te laten uitvoeren naar andere vormen van leven, mobiliteit en nabijheid die wel oplossingen geven voor de vervoersproblemen in de Randstad.

De heer Ekkers memoreert dat gedeputeerde Dekker de vorige keer aanwezig was in de commissie BEM toen de Regio Randstad aan de orde was. Mevrouw Dekker is ook lid van de Regio Randstad. Nadat het UPR bekend werd, heeft het college van GS zich beraden over de portefeuilles met de meeste aanknopingspunten. Veel aanknopingspunten zijn er met bereikbaarheid. Zijn portefeuille bevat het thema bereikbaarheid en om die reden is besloten dat hij zelf als coördinerend gedeputeerde voor het UPR gaat optreden. Dat laat onverlet dat de andere gedeputeerden voor de inhoud verantwoordelijk zijn.

In deze vergadering wordt inderdaad gesproken over een nota van de rijksoverheid. Overigens gaat het hier niet om een dictaat van het rijk. Er zijn al eerder aanzetten gegeven, o.a. vanuit de NV Utrecht, die ertoe hebben geleid dat een aantal projecten in het programma is opgenomen. GS zijn zeer gelukkig met het feit dat grote projecten als de draaischijf, de NV Utrecht en Groot Mijdrecht Noord, in het UPR zijn opgenomen. Voor de Noordvleugel zijn aanzienlijk meer projecten opgenomen dan voor de Zuidvleugel. Duidelijk is dat de projecten in de Noordvleugel aanzienlijk beter scoren in het UPR.

Hij begrijpt dat de ChristenUnie zich in grote lijnen in het programma kan vinden. De ChristenUnie wil geen Randstadprovincie. Het college van GS is van mening dat projecten concreet moeten worden aangepakt. Een nieuwe uitvoerige discussie over de vraag of er al dan niet een Randstadprovincie moet worden vermeden. De vraag is om welke problemen het nu gaat en deze moeten daadwerkelijk worden aangepakt. Spreker vindt het niet noodzakelijk dat de Randstad aan de top van de Europese regio's komt te staan. Echter, uit de OESO-rapporten komt wel naar voren dat de economische groei in de Randstad achter blijft. Dat signaal moet serieus worden opgepakt. De stagnatie in de Randstad wordt veroorzaakt door problemen met de bereikbaarheid, zowel op de weg als met het OV, en problemen rond de aantrekkelijkheid van het landschap en het wonen. Gebleken is dat de problemen in de afgelopen jaren niet adequaat werden opgepakt. Discussies bleven steken en het ontbrak aan een doorzettingsmacht. Ook hij verwijst in deze naar de A4. Ondanks grote problemen, bleek men niet in staat voor een oplossing te zorgen. Minister Eurlings wil de problemen nu zodanig oppakken dat er daadwerkelijk aan oplossingen wordt gewerkt.

Uiteraard is communicatie in het proces van groot belang, met deze commissie, maar ook met de andere partijen en de burgers. Het gaat niet alleen om economische kracht en concurrentie maar ook om leefbaarheid en criteria voor het vestigingsmilieu. Inderdaad hoort Randstadspoor daar ook bij. Voor de uitwerking van de draaischijf heeft de vorige gedeputeerde een bedrag van 3 miljard euro weten binnen te halen. Op dit moment worden er twee pakketstudies gedaan en daarin heeft ook Randstadspoor een rol, alsmede de Noord- en Zuidverbindingen, de A28 en de A27.

Inderdaad moet worden nagegaan of woningbouw binnenstedelijk mogelijk is. Overigens is er in de NV Utrecht al een grote opgave aan binnenstedelijke woningbouw opgenomen.

De Oude Rijnzone, die in het stuk wordt genoemd, heeft betrekking op de Oude Rijnzone in Zuid Holland. Om die reden wordt melding gemaakt van "duurzaam bouwen in het Groene Hart". M.b.t. de Oude Rijnzone in het Utrechtse is met het Rijk afgesproken dat de ontwikkelingsmogelijkheden in kaart worden gebracht.

Het Utrechtse SciencePark wordt niet in het UPR genoemd maar het SciencePark Leiden wel, echter, in het geval van Leiden gaat het om een kandidaatproject. De minister van O&W moet dat project nader gaan definiëren. Een en ander wordt nauwlettend door de provincie Utrecht gevolgd en zodra dat mogelijk is zal er op worden ingespeeld. De ontwikkeling van het SciencePark in Utrecht, gekoppeld aan de zorgeconomie en de voedseltechnologie in Wageningen, vindt spreker een zeer sterk concept dat nadere uitwerking verdient. Dit bindt Utrecht en Gelderland. Graag wil hij op een ander moment met deze commissie over dit onderwerp van gedachten wisselen.

De heer Ruijs is van oordeel dat alleen het beste SciencePark in de Randstad een kans moet krijgen. Wanneer Leiden een beter project heeft dan Utrecht, dan zou het Leidse project gehonoreerd moeten worden.

De heer De Vries sluit zich hierbij aan. Een brede blik is nodig. Eerst moeten de sterke punten op het gebied van kenniseconomie en innovatie in de Randstad worden onderzocht en pas daarna moeten er keuzes worden gemaakt. Dat komt in voorliggend document niet naar voren.

De heer Ekkers licht toe dat de A4 als ruggengraat gaat fungeren en dat naar de Randstad als geheel moet worden gekeken als het gaat om de bestuurlijke organisatie. Het is de vraag welke offers de provincie Utrecht bereid is te brengen ten behoeve van de gehele Randstad. Immers, er zal een afweging in projecten gemaakt moeten worden. Wanneer er een offer moet worden gebracht dan zal er op een ander terrein wel een voordeel behaald moeten kunnen worden. Hij staat op het standpunt dat de mogelijkheden in Utrecht rond het SciencePark, gekoppeld aan de zorg en de voedseltechnologie in Wageningen, zeer sterk zijn. Op zich behoeft Utrecht niet met het Leidense project te concurreren.

De heer Nugteren vindt de stelling dat er in de Randstad slechts één SciencePark tot stand zou mogen komen, volstrekt niet aan de orde. Iedere grootstedelijke regio heeft meerdere ScienceParken met een verschillend karakter. Leiden heeft goede science-projecten, evenals Amsterdam. In voorliggend programma ontbreekt een visie op de vraag hoe de kenniseconomie op Randstadniveau

verder ontwikkeld kan worden. Nu wordt uitsluitend het project Leiden benoemd en daarmee worden er ten onrechte tegenstellingen gecreëerd. De ScienceParken hebben een verschillend karakter. Hij is van oordeel dat het college van GS de ontwikkeling rond het Leidense project niet moet afwachten maar moet inzetten op een bredere visieontwikkeling voor de kenniseconomie voor de hele Randstad.

De heer Ruijs sluit zich hierbij aan.

De heer Ekkers benadrukt dat hij niet heeft gezegd dat het ene project ten koste van het andere zou moeten gaan. Hij is juist van oordeel dat Utrecht goede kansen heeft en dat er zeker meerdere ScienceParken naast elkaar ontwikkeld kunnen worden. Hij is het in die zin eens met de opvatting van GroenLinks.

Hij vervolgt dat de PvdA heeft gepleit voor een gebundelde aanpak van de woningbouw. Hij is het daar wel mee eens maar benadrukt dat men zicht moet houden op de grote ontwikkelingen. Kleine ontwikkelingen kunnen daarin vervolgens worden ingepast.

Hij onderschrijft dat het college van GS, anders dan in het verleden, ook voor wat betreft het UPR met één stem moet spreken. Spreker ziet overigens weinig in een aparte commissie UPR. Reeds eerder is afgesproken dat de commissie BEM zich met het UPR zal bezighouden. Thema's als de draaischijf, de NV Utrecht en het UVVB, zullen inhoudelijk in de desbetreffende statencommissies aan de orde worden gesteld. Zodra er een structuurdiscussie moet worden gevoerd, zal deze in de commissie BEM aan de orde komen.

Hij is het eens met de opvattingen van D66, daar waar het gaat om de ruimtelijke kwaliteit. Vragen zijn er gesteld over de rol van de WGR+. Oorspronkelijk was er alleen sprake van gemeenten en provincies en pas later is de WGR+ eraan toegevoegd. Dat betekent dat de WGR+ in het UPR participeert, met name als het gaat om maatregelen voor het openbaar vervoer.

De landelijke bestuurders zullen gekoppeld worden aan provinciale portefeuillehouders. Zelf heeft hij de portefeuille mobiliteit, gedeputeerde Krol heeft de portefeuille bouwen en gedeputeerde Binnekamp heeft de portefeuille water.

Gedeputeerden in een duo kunnen geen afspraken maken wanneer het de hoofdlijnen van het politieke beleid van de Provinciale Staten raakt. Dat houdt in dat PS en GS op voorhand met elkaar in gesprek moeten gaan om een standpunt in UPR-verband te kunnen uitdragen. Dat betekent dat GS regelmatig met PS in overleg zullen gaan. Als coördinerend portefeuillehouder is hij tevens bereid om één of twee keer per jaar inzicht te geven in de samenhang en in de vorderingen van het volledige UPR. Daar hoort ook de discussie in de topregio bij. Op niet al te lange termijn zal met de Provinciale Staten van gedachten gewisseld worden over de vraag wat voor een soort regio Utrecht wil zijn.

Hij is het met de VVD eens dat niet alle projecten in het UPR kunnen worden opgenomen. Groot Mijdrecht Noord zit er wel in en dat is ook van groot belang.

Het is niet de bedoeling dat de Noord- en de Zuidvleugel niet meer bij elkaar zouden kunnen komen. Indien nodig, zullen Noord- en Zuidvleugel met elkaar in contact blijven om afspraken te maken, maar dit mag niet ten koste van het geheel gaan. Er zijn meerdere opties en het een sluit het ander niet uit. In het oosten van de provincie worden de contacten met Gelderland nadrukkelijk in stand gehouden, terwijl Utrecht in het westen veel meer als Randstadprovincie opereert. Beiden sluiten elkaar niet uit. De draaischijf is van groot belang. Het gaat niet alleen om de wegen rond Utrecht maar ook om de Noord- en Zuid-verbindingen, openbaar vervoer en Randstadspoor.

Mevrouw Dik brengt het volgende naar voren:

- Wil het college van GS zich inzetten om in 2008 besluitvorming over het dossier Groot Mijdrecht Noord te realiseren?
- De beslissing over de OV autoriteit mag niet op de lange baan worden geschoven.
- De ChristenUnie worstelt met de democratische legitimatie van het proces. Zij sluit zich aan bij de opmerking van de heer De Vries dat het moeilijk uitvoerbaar is om het UPR in alle

raden en staten te laten vaststellen. Echter, de democratische legitimatie uit zich juist in de kaderstelling. De democratische legitimatie moet wat de ChristenUnie betreft vooral tot uitdrukking komen in de kaderstellende taak van de provincie.

De heer De Vries vraagt of de kaderstellende rol van de staten beperkt moet worden tot de projecten alleen, of wil de ChristenUnie dat het UPR door de afzonderlijke partijen wordt vastgesteld en daaruit voortvloeiend de projecten.

Mevrouw Dik meent dat de staten zich moeten bezighouden met het UPR. Daaruit moeten de projecten voor Utrecht worden gefilterd en daarover is besluitvorming noodzakelijk. Het college van GS moet worden opgedragen om richting rijksoverheid te bepleiten welke Utrechtse projecten ten uitvoer moeten worden gebracht.

De heer De Vries sluit zich bij deze benadering aan.

Hij vraagt of de gedeputeerde zich kan vinden in de lijn die hij in eerste termijn geschetst heeft, nl. dat de doorzettingsmacht bij Den Haag ligt en dat het UPR door de Eerste en Tweede Kamer moet worden vastgesteld. Provinciale Staten zullen zich beraden over de projecten die Utrecht aangaan. Bevoegdheden moeten vooraf duidelijk worden vastgesteld.

D66 is van oordeel dat het SciencePark in de Randstad breder moet worden opgepakt dan alleen voor Utrecht, immers, kennis en innovatie vergt een Randstedelijke aanpak.

D66 is niet enthousiast over het voorstel van de PvdA om een aparte commissie voor de UPR in te stellen. Het UPR hoort thuis in de commissie BEM.

GroenLinks is ingegaan op de ontwikkeling van een strategische visie, die ook tijdens de coalitieonderhandelingen is rondgegaan. D66 steunt het voorstel van GroenLinks. Ook D66 vindt dat interessant en vraagt waarom dat document nu niet meer terugkomt in de staten, terwijl het goede aanknopingspunten bevat voor de positionering van de provincie Utrecht in Randstadverband.

Mevrouw Bodewitz sluit zich aan bij de opvatting van het CDA dat er eerst een goede analyse van de problemen moet worden gemaakt alvorens er een oplossing wordt gekozen. Bij de doorstromingsproblematiek is het inderdaad de vraag of zowel gekozen moet worden voor woningbouw én voor meer wegen. Zij vindt dat er niet voor allebei kan worden gekozen. Er moet één duidelijke keuze worden gemaakt. Van belang is het voorts dat er gewerkt wordt aan een regionale economie. Er moeten projecten worden opgezet die de forenzenstromen gaan beperken. Randstadbreed kan er gedacht worden aan een project voor uitwisseling van werknemers. Dat zou een werkelijke Randstadoplossing kunnen zijn voor de inperking van het forenzenverkeer. Ook kan het telewerken op Randstadniveau worden gestimuleerd.

De heer Bersch laat weten dat ook de SP voorstander is van de Stichtse Lijn. De Stichtse Lijn hoort thuis in het UPR. De SP heeft geen behoefte aan een aparte UPR commissie. Het UPR kan in de commissie BEM behandeld worden.

Voor wat betreft het eventueel overdragen van de rechten van lokale en provinciale overheden richting rijk vraagt hij om een nadere toelichting. Schriftelijk is aangekondigd dat er eind augustus/begin september een overleg met de minister over het UPR zal plaatsvinden. Hij vraagt of het dan gaat om een overleg met de Holland Acht. Zo ja, dan is het de vraag wie de stem van de afwezige gemeenten vertolkt.

De heer Bos memoreert dat meerdere fracties opmerkingen hebben gemaakt over de visie op de Randstad. Discussie is ook nodig over de startnotitie Randstad die veel opmerkingen bevat over de toekomst van de Randstad. Wellicht dat deze startnotitie een onderdeel kan worden van de conferentie zoals door GroenLinks bepleit. Hij heeft nog geen antwoord gehad op de volgende vragen:

- Is het college van GS bereid te bepleiten om de cultuur en de creatieve industrie in het Utrechtse onder te brengen in het UPR project Cultuur en Kennis?
- Hoe staat het met de sectorale uitwerkingen en de gebiedsgerichte verkenningen in het kader van de NV Utrecht?
- Wordt het Bestuursakkoord tussen rijk en IPO over de financiën door het UPR vertraagd?

De heer Nugteren begrijpt dat de argumentatie om de heer Ekkers te benoemen tot coördinerend gedeputeerde voor het UPR samenhangt met bereikbaarheid en mobiliteit. Dat komt overeen met het beeld dat zijn fractie van het UPR heeft, nl. dat teveel wordt ingestoken op bereikbaarheid en mobiliteit. Economie, eveneens een onderdeel van de portefeuille van de heer Ekkers, had ook een overweging kunnen zijn, maar wordt niet genoemd. Wel vindt spreker het een goede zaak dat er één coördinerend gedeputeerde voor het UPR is. Hij gaat ervan uit dat de heer Ekkers ook namens de CdK spreekt.

De heer Ekkers bevestigt dit.

De heer Nugteren stelt de toezegging van de heer Ekkers op prijs dat hij minimaal één keer per jaar integraal met de staten van gedachten wil wisselen over de ontwikkelingen in de Randstad. Hij kan zich vinden in de suggestie van de PvdA om, naast het strategiedocument, ook de startnotitie Randstad te betrekken bij de discussie over de toekomstige positionering van Utrecht in de Randstad.

Niet voorbij mag worden gegaan aan het starten van een discussie over de bestuurlijke structuur in de Randstad. Op den duur zal de bestuurlijke structuur, mits deze democratisch is ingebed, de enige waarborg zijn voor een ontwikkeling in de Randstad. Hij vraagt hier nadrukkelijk aandacht voor. In de komende periode moet die discussie gevoerd worden.

Nogmaals wijst hij op de positie van het Groene Hart als eigen identiteit in de ontwikkeling van de Randstad. De VVD vindt het Groene Hart een project als alle anderen, echter, dat is nu juist niet het geval.

De heer V.d. Burg memoreert dat hij heeft gezegd dat het UPR niet over het Groene Hart gaat maar dat dat niet bezwaarlijk zou zijn.

De heer Nugteren benadrukt dat de Randstad niet in ogenschouw kan worden genomen zonder het Groene Hart. Immers, de Randstad is de stad om het Groene Hart heen. De kwaliteitskenmerken van de Randstad hangen samen met het groen/blauwe profiel van het Groene Hart. Dat bijzondere karakter verdient een aparte plaats in het UPR. Er moet niet gekozen worden voor alleen maar losse projecten die een beslag doen op de ruimte in het Groene Hart. Hij hoopt dat de gedeputeerde gaat pleiten voor een project Groene Hart in het UPR op basis van de groen/blauwe kwaliteiten.

De heer Buiting sluit zich bij dit pleidooi van GroenLinks aan. Het Groene Hart moet een aparte status krijgen omdat het de Randstad van specifieke kwaliteiten voorziet. De verstedelijkingsdruk en de verrommeling moeten worden doorbroken. Voorkomen moet worden dat het Groene Hart als een vijfde wiel aan de wagen bij de UPR discussie wordt betrokken. Het Groene Hart moet scherper in het UPR worden geformuleerd om kansrijk te zijn.

De heer Nugteren benadrukt dat de inzet moet zijn het beschermen van het Groene Hart. Die inzet moet in het UPR veel meer handen en voeten krijgen dan nu het geval is. Die bescherming is absoluut noodzakelijk wil men de toekomst van de Randstad kunnen waarborgen.

De heer V.d. Burg is evenals de ChristenUnie van mening dat het een goede zaak zou zijn dat het college van GS gaat doorpakken in de besluitvorming over Groot Mijdrecht Noord. Hij hoopt dat PS daar op een zelfde manier mee om zullen gaan. Ook hij vindt het nodig dat de staten zich buigen over een toekomstvisie op de provincie Utrecht. Dat de Randstad daarin wordt meegenomen is een normale zaak, immers, Utrecht maakt deel uit van de Randstad. De primaire aanvliegroute moet wel zijn de toekomstvisie op de provincie Utrecht. Die discussie hoort wat hem betreft in dit gremium thuis. Vragen heeft hij over de voortgang van de Bestuursovereenkomst in procedureel opzicht. Ook

vraagt hij of de provincie afstemming wil plegen met gemeenten in het kader van het UPR, zo ja, hoe zou dat er dan uit moeten zien.

De heer Ruijs deelt de mening van de VVD dat de visie op Utrecht breder is dan alleen een visie op Utrecht in Randstadverband. Het is zinvol om over die brede visie een themabijeenkomst te beleggen. Positief is het dat de CdK zich zal voegen in het standpunt van PS over het UPR. Voorts heeft hij van gedeputeerde Ekkers begrepen dat gedeputeerden in duo situaties pas standpunten gaan innemen, wanneer daarover vooraf kaders zijn afgesproken met PS en de commissie BEM. Zo krijgen de leden van Provinciale Staten de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de onderhandelingen.

GroenLinks heeft een discussie over de bestuurlijke structuur aangekondigd. Hij kan zich voorstellen dat de Rekenkamer gaat uitrekenen hoeveel de structuurdiscussie in de afgelopen 20 jaar de samenleving heeft gekost. Wat het CDA betreft moet nu de inhoud centraal staan en dienen structuurdiscussies achterwege te blijven.

De heer Nugteren wijst erop dat democratie altijd geld kost. Wel is het zo dat de huidige structuur vrij inefficiënt is, hetgeen ongetwijfeld uit een rapport van de Rekenkamercommissie zou blijken. Hij begrijpt dat de heer Ruijs toch niet pleit voor een discussie over de bestuurlijke structuur. Hij vindt dat tegenstrijdig.

De heer Ruijs geeft aan dat er jarenlang een structuurdiscussie werd gevoerd, zonder resultaat. Hij wil dat men nu aan het werk gaat.

Mevrouw Dik wijst erop dat een commissie geen kaders kan meegeven; dat moeten Provinciale Staten doen. Commissies kunnen ook geen moties indienen. Dat betekent dat bespreking van het UPR in alleen de commissie BEM onvoldoende waarborgen biedt voor de invulling van de volksvertegenwoordigende rol.

De heer Ruijs deelt de mening van de CU dat de democratische legitimatie van het proces van groot belang is. Hij heeft van de gedeputeerde begrepen dat een en ander bij de commissies én bij Provinciale Staten wordt neergelegd.

De heer Buiting vraagt hoe wordt omgegaan met dieper liggende mobiliteitsvraagstukken. Het woon-werkverkeer kosten miljoenen uren file en dat levert een enorme economische last op. Hij stelt voor een aanvullende studie te doen naar de vraag hoe dezelfde economische kracht kan worden gerealiseerd met ca. 40% minder gereden kilometers.

De heer V.d. Burg vindt dit onderzoek vooral een verantwoordelijkheid van het kabinet.

De heer Buiting meent dat de provincie ook zelf initiatieven kan nemen.

Hij vervolgt dat de cirkel rond Utrecht betrekkelijk klein is. Veel toeleiding van verkeer op die draaischijf zou averechts kunnen werken.

De heer Ekkers laat het volgende weten.

In de pakketstudies, onderdeel van het UPR, wordt onderzocht hoe het verkeer in en om de stad en de provincie Utrecht het beste kan worden aangepakt. Hij is het eens met de stelling van D66 dat de Eerste en de Tweede Kamer het UPR dienen vast te stellen. Ook hij vindt dat Groot Mijdrecht Noord met spoed moet worden aangepakt. Er wordt een aparte commissie ingesteld om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de toekomst van Groot Mijdrecht Noord. Een warme sanering is verre te verkiezen boven de onzekerheid die er nu al heel lang in het gebied is.

Hij wijst erop dat Noord-Holland en Zuid-Holland van mening verschillen over de OV-autoriteit. Hij verwacht dat het de nodige tijd zal duren voordat daarover helderheid kan worden gegeven.

Oorspronkelijk was het ministerie van oordeel dat er geen OV-autoriteit moest komen. Dat is inmiddels veranderd en nu wordt er een onderzoek ingesteld.

Opmerkingen zijn er gemaakt over de democratische legitimatie van het proces. Hij acht het niet zinvol om het UPR met alle gemeenteraden te bespreken. De provincie heeft met drie pakketten te maken, nl. de infrastructuur, Groot Mijdrecht Noord en de NV Utrecht. Voor de NV Utrecht is een vaststaande structuur met overlegmomenten tussen de deelnemers ingesteld. Dat geldt ook voor de infrastructuur. Er zijn twee pakketstudies en die komen bij elkaar in het Utrechts Verkeers- en Vervoers- Beraad (stad Utrecht, BRU, Amersfoort, Eemland, Hilversum, provincie). De leden van die gremia hebben de taak om hun eigen achterbannen bij het proces te betrekken. Daar hoort de democratische legitimatie plaats te vinden. De democratische legitimatie van de provinciale vertegenwoordiger in het UVVB en in de NV Utrecht is afkomstig van de Provinciale Staten. In die overlegorganen worden niet de beslissingen genomen: die worden genomen in de onderliggende organen.

Hij kan zich vinden in de opmerkingen die gemaakt zijn over cultuur en kennis en hij zal deze meenemen naar de Minister, evenals de opmerkingen over de bereikbaarheid van Almere, de Stichtse Lijn en het Groene Hart. Het Groene Hart moet niet als een project maar als een onderdeel van de totale Randstad worden beschouwd en is van groot belang voor leefbaarheid en vestigingsmilieus. Hij zal hier zeker de aandacht van de minister voor vragen.

De termijnen voor de NV Utrecht zullen door het UPR niet gaan veranderen.

Het IPO zal opnieuw gaan overleggen om duidelijk zicht te krijgen op de mogelijkheden om alsnog een Bestuursakkoord te sluiten.

Hij vindt het een goede suggestie om het rapport over de topregio in een bredere context met elkaar te bespreken omdat daarin de visie over de toekomstige ontwikkeling van de provincie Utrecht is neergelegd.

Naar aanleiding van de suggestie van het CDA over een studie naar de vermindering van het aantal kilometers deelt de heer Ekkers mede dat daarover al een project van het rijk gaande is. Het gaat hier om een verantwoordelijkheid van het rijk. Hij is niet van plan om als provincie een apart onderzoek te gaan instellen. Desgevraagd laat hij weten wel bereid te zijn om deze suggestie aan de minister voor te leggen.

De heer Ruijs memoreert de toezegging van de gedeputeerde dat een bijeenkomst over de ontwikkeling van een visie op Utrecht, en de positionering van de provincie in Randstad-verband, van belang geacht werd. Dat gaat dan om een bijeenkomst, breder dan alleen vanuit het Randstad perspectief.

Op een vraag van de voorzitter antwoordt de heer Bos dat hij zijn voorstel over het instellen van een UPR-commissie intrekt.

Vervolgens vraagt de voorzitter of in de komende PS-vergadering moet worden ingegaan op het UPR of is de commissie van oordeel dat GS voldoende gevoed zijn met deze commissievergadering.

De heer Van Kranenburg vindt het een goede zaak wanneer Provinciale Staten op enkele punten rond het UPR duidelijke uitspraken doen, bij wijze van motie. Dat is in een commissievergadering niet mogelijk. Hij stelt voor het UPR te agenderen voor de volgende PS-vergadering.

De heer De Vries memoreert dat de gesprekken met de Minister tijdens de zomerperiode doorgang vinden. Het is dan ook nog maar de vraag of een reactie van PS in september nog kan worden meegenomen of is het dan “mosterd na de maaltijd”? Dat zou weinig zinvol zijn.

De heer Bos is het met D66 eens. Wanneer over 2,5 maand deze stukken opnieuw in PS worden besproken, dan zal dat geen nieuwe inzichten opleveren. Op dat moment zal er wel nieuws zijn van de kant van GS over de voortgang van het proces. Hij is meer geïnteresseerd in een

voortgangsnotitie van GS dan in behandeling van stukken die al gedateerd zijn. Mogelijk dat PS zich wel kan buigen over de mogelijkheid van een conferentie.

De heer Nugteren sluit zich hierbij aan. Deze commissievergadering vindt plaats omdat er in de zomerperiode geen PS-vergadering plaatsvindt. Overigens ervaart hij het wel als een gemis dat het UPR niet in PS is besproken. Hij kan zich voorstellen dat PS zich in het najaar gaan beraden over een Randstadconferentie

De heer Buiting sluit zich aan bij het voorstel van de heer Bos. Mogelijk dat er ook bewaakcriteria kunnen worden geformuleerd voor de vertegenwoordigers van de provincie Utrecht in de diverse overleggen.

De heer V.d. Burg sluit zich ook aan bij de suggestie van de heer Bos.

De voorzitter rondt de discussie af. Hij constateert:

- dat het UPR niet voor de PS-vergadering van 24 september zal worden geagendeerd.
- dat nader overleg zal plaatsvinden over een conferentie en eventuele bewaakcriteria.
- dat de gedeputeerde Provinciale Staten over de voortgang van het UPR-proces zal informeren

4. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.